

Exen lapok minden héten
egyszer, u. m. kedden, csütör-
fölkön, pént. és vasárnap jelennek
meg. Előfizetési ár félévre
Buda-pesten házhöz-hordással
5 fl., borítékban 6 fl., postán ho-
ritékban 6 fl. ez p. A hirdeté-
nyek minden apróbetűs hasá-
soraért 5 (öt) ez. kr. fizetnek.

Péntek

486.

November 6. 1846.

Előfizethetnél helyben
kiosztóhivatalban, hatvani ut-
czán Horváth-házban 4831k
szám alatt földszint, és minden
királyi postahivatalnál. — Az
a u s z t r i a i birodalomba s
külföldre menendő példányokat
csak a bécsi császári posta-
hivatalnál rendelgethetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezések. Előleptetések. Drágaság! Megyék. Közgyűlés Trensínben. Kiszé-
beni levél (újabb gyújtogatási merény.) Köszegi levél. Felelet új
Vári-Szabó urnak gr. Zay „Zsidógyűbeni” nyilatkozatát védő okosko-
dására (folytatás). Kiszébes-társaság. Közlekedés. Bécsben felava-
tott magyar orvos- és sebész-tudorok. Külföld. Nagybritannia,
Spanyolország, Portugália, Dánia, Németalföld, Belgium. Hivatalos
és magánhirdetések. Lotériákban húzott számok. Nemzeti színház
játékrend. Gabonár. Statuspapírok és részvények árkerete. Duna-
vizjárás.

IRODALOM ÉS TUDOMÁNY. Geschichte des achtzehnten Jahr-
hunderts, und des XIXten bis zum Sturze des französischen Kaiser-
reichs. Mit besonderer Rücksicht auf geistige Bildung. Von J. C.
Schlosser. Heidelberg 1846. 1-6. Band. Sadret. (Vége.) —
Kü d l e r J o s e p h: Die Grundlehren der Volkswirtschaft. 2 Theil.
Wien 1846. — L a n z C a r l: Correspondenz des Kaiser Carl V. sat.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Heitzenbergi Rendi Henrik, a nagyszébeni váltóüzem-
bevaltó s bank-fők-pénztárnál ellenőrködő tiszt a nagyszébeni kincstá-
ri fizetőhivatal ellenőrvé lön kinevezve.
P r i v o r s z k y A l a j o s eddig bányászgyakornak, a körmezőbá-
nyai kir. pénzverőhivatalhoz szorgodnokká alkalmaztatott.

DRÁGASÁG. Ez igaz, iszonyu csapás az emberi nemre
nézve, de fájdalom, mindig csak pillanatnyi javeszkést és
kétes eredményű rendelkezéseket idéz elő; vagy ha a hatá-
lyos, állandóbb segédeszköz eltalálják is, az is csak úgy
en passant emlegettetik, de soha egy nem állítatik elő a
közönségnek, mint oly intézkedés, melyre nolle velle el
kell határoznia magát az országnak: ha csak azon véstel-
jes aggodalmakat minduntalan, és mindig fenyegetőbb kö-
rülmények közt, visszatérni látni nem akarjuk!

A Pesti Hirlap, mint sok másban, úgy ebben is lassan-
lassan kijön az értelem, és mint a 765d. számában „Ehség és
drágaság” czimű cikkben látjuk, már igen okosan nem re-
ményl semmi jót a gabona-kivitel eltiltásától, semmit a
pálinka-égetés akadályozásától: „sat.: hanem már, mit talán
a mostani sajnos nyomor kitörése nélkül a világért sem en-
gedett volna mondani vagy érinteni lapjában, már — a
csatornák készítését, a hajózás terjesztését
és biztosítását is az ezen bajt enyhíthető gyógyszerek
közé számlálja!

No eljen a bajtárs! Áldja meg az isten, ha ezen ösvé-
nyen tovább is haladand! Jó uton van, ámbár még ujoncz
szemmel nézi a dolgot collegának, és a csatornák készítését
és a hajózás terjesztését s biztosítását csak a „közlekedési
eszközök javítása” tekintetéből tudja még méltányolni, holott
azok az inség elhárítására és enyhítésére annyi más tekin-
tetből is olyigen sűrűs szükségük, hogy mind annak, kinek
előleg képződési tehetsége van a nyomor minden rész-
letei felfogására, melyek minden szokatlanabb drágaság
következtében beállnak, és melyek irtozatosságáról az új-
ságok nem is álmodoznak, hogy mindannak mondom, ma
inább mint holnap kapához kellene fogni és — csato-
rnákat ásni!!

Ugyan kérem, mit ennék, ha Vid. Károly a Béga-
csatornát nem ásatja a Bánáthban? mivel kereskednek,
ha a Ferencz-csatorna nem épül? Ha azon 442 m-
földnyi terület, melyet a begai csatorna Európának legdu-
sabb szántóföldjevé átalakított, ma is régi állapotjában fe-
rtengne (és csatorna nélkül fertengne is): akkor az idej
gabonamennyiség Magyarországon legalább is 16 millió mér-
ővel kevesebb volna, és évi kivitelünk az örökös tarto-
mányokba nem 17, de talán 2 millió értékű sem lehetne!

Irodalom és Tudomány.

Geschichte des achtzehnten Jahrhunderts und des neunzehnten bis zum
Sturze des französischen Kaiserreichs. (A tizenharmadik század törté-
nete, és a XIXik század, egészen a francia sádság megdőlé-
téig, és a XIXik század, egészen a francia sádság megdőlé-
téig.) Mit besonderer Rücksicht auf geistige Bildung. Von J. C.
Schlosser. Heidelberg, akademis. Verlagshandlung von J. C.
B. Mohr 1846. 1-6. Band. Sadret. (Vége.)

Legújabb kötetben kivancsiak voltak Napoleon jellemzésére
különösen azért, mivel Schlosser e tekintetben egy külön munkát
irt: „Zur Beurtheilung Napoleons” sat. Schlosser Napoleont az
újabb kor nemcsak legnagyobb vezérének, de fejedelmének is
tartja; nagy volt mint kormányzó, törvényhozó s finanszember,
a mellett elhatározott erős jellemű, sőt az 509 lapon egyenesen
kimondja: hogy egész Európában csak neki, Pittnek s Wellin-
gtonnak lehet jellemet tulajdonítani. Eredetileg jó levén, sőt oly-
kor elragadtató nyájasságu, hatása irányát elronta rajta teljesen
hatalmaskodó uralkodási s hódítási vágya: így irányban hatván,
eszközeiben nem lehet tisztá, sőt kegyetlenségét sem ohatta
meg magát. Fanaticus bonapartisták, mint tudjuk, őt csallhat-
lannak s mindentudónak is tartják, még a specialitásokban is,
vagy mint szerzőnk a Concordat alkalmával nevetve említi, a theo-
logiában is. Ezen mindentudása onnan ered, hogy lángesz által
felemelkedvén, lángeszű emberekkel vette magát körül, s mivel
a specialitásokat tudnia kellett, szakemberekkel is. Ezekre hall-
gatott, csak hogy azután oly szemmel kelte hozzá mint Napo-
leoné, hogy a szóval vagy irásban előadott ismereteket úgy ma-
gáéivá tegye, hogy azokat több egészen mint saját nézeteit ad-
hatá elő. Csallhatlannak nemcsak imádói, hanem mint Memoires-
jaiból kitetszik, maga is hitte magát. Ezen csallhatlansággal úgy
vagyunk, mond Schlosser, mint a papával: „az valósággal lé-
tezik azokra nézve, kik hiszik.” Bukása alanyi (subjectiv) okai
előlegesen már e hatodik kötetben is érintettek, ámbár ezekről
még csak később lesz szó. Napoleon mint császár byzantini fényű
s hízelgésű udvart alkotott maga körül, mit szerzőnk keményen
ócsárol, de megvallván, hogy a hű franciaiknak ilyen kelle-

és ilyen tény előtt még kételkedünk, hogy mit csinál-
junk? mikép használjuk a közmunkákat? Ezt én mind-
járt megmondhatom.

A dunatiszai csatorna által Pestmegyében körülbelül
600,000 hold moesár fog kiszáradtatni, és mint eddig haszonta-
lan föld termékenyített. No már ez oly valami, hogy egy vál-
latnak, mely ezt egy e d ű l főczéljául tűzné ki magának,
már előre is biztosnak kellene lenni, hogy az ország min-
den köz- és magánsegélyével fog találkozni; de minthogy
ez csak mellékhaszon a vállalat egyéb nagyszerű czéljai
mellett, melyek mind illy inségek enyhítésére szolgálnak:
fel sem is tehető, hogy illy vállalattal fel lehet-
e hagyni a mostani körülményekben, melyek félre-
érthetőké a csatornák mellett hangosan szólnak fel azért,
hogy két egymásutáni évben, egészen ellenkező okokból,
fél-Európa veteséi megsemmisítetvén a művelt föld
előg telenségére figyelmeztessenek a világ megszaporo-
dott népei.

Tudjuk, milly csudaszzerű termékenység fejlődik ki a le-
esapolt moesárból felmerülő szántóföldeken. De tegyük fel,
hogy rajtok is csak öt szem terem egy után, már ez is — két
mérőt számítván egy holdra, — 6 millió mérő gabonát ered-
ményez. Ezen mennyiség pedig előállítható a nélkül, hogy új
fundus instructussal szereltessek fel a csatornától átfolyt
puszták, mert, ha a Lajos-csatornán most egy ló annyit huz
mint előbb az országutakon száz huzott, a dunatiszai csato-
rna általi szállítási könnyítés is évenként 99 ló erőt meg-
takarít minden százánál, mi most az idő és embererő még ne-
vezetesebb vesztén kívül oda vesz az utazásnak. Ezen lóerő
tehát a megtakarított idő és embererővel elég lesz bőven ar-
ra, hogy a csárdákban henyczés, a pesti utcákban ostor-
csatogtatás és ácsorgás helyett az új kiszáradt földek meg-
szántassanak, bevetessenek és a legnagyobb köz- és ma-
gánhaszonnal learatassanak.

Ha így egyedül a pestmegyei termés 6 millió mérővel
több gabonát állítand ki, azt nem is számítva, mely az,
egyedül hajózásnak fejleménye következtében emelkedhet,
Tisza vidéken termend, és mely sokkal többre menend, mint
most akárki gyaníthatná: akkor eleje van véve a
gabona-úzsorásokodásnak, de előbb nem; és
ha mindenki tudja, hogy kevesebb termelt egy évben mint
máskor, mi csakugyan könnyen jöhet köztudomásra, ha
egyik gazda a másik után észreveszi, hogy bizony az időn
csak hatvan mérőt adhat el, holott a mult éven százát bír
eladni: akkor hiába szónokolunk, hogy mit kellene tenni
azoknak, kiknek még sok gabonájuk van, hogy annak lak-
omat nem szabad adni, kinek még lisztje van, (mert hi-
szén a másik, kinek nincs úgy sem ad), hiába mondjuk a
közsegeknek és hatóságoknak is, hogy vegyenek gabonát,
mert ha még nem drága, ezáltal lesz drága; ha már drága,
többnyire sok jó évekre is károsítják azokat, kiknek final-
ter az meg kell fizetni, és kik fájdalom sokszor igen mos-
tohául részesevölnek az illy közintézkedések által czéltott jó-
tékonyosságokban; hiába ostromoltatik a humanismus és fele-
baráti szeretet is, mert ha illyenkor milliók ostromlának is
ki, nincs köszönet benne, és nyomor csak pillanatra is rit-
kán enyhül. Ha Bécs városában 1845ben hivatalos kimu-
tatások nyomán a szegényeknek 3,514,537 ft 39 kr. váltót
kellett alamiznászkodni: mikép lehetne egy nyomorok nem
száz millió szegényeit alamiznával segíteni, melynek or-

nyilnak oly nagyszerű pénzforrások, mint a hatalmas dús-
gazdag Bécsnek!

Ezen gyógyszerhez, azaz: általában csatornázásokhoz,
vizszabályozásokhoz, és most különösen: a dunatiszai csatorná-
hoz folyamodjunk tehát, mert ez nemcsak jövőre nézve
kimél meg bennünket és másokat illy rendkívüli drágaságtól:
de már a jelen töl aggodalmaitól is nagy részben megmen-
tet: mert ha a megye a közmunkák egy részét ezen csatorna
előadására ajánlaná és a közsegek is ingyen munkásokat ál-
litanának a társaság rendelkezésére: akkor a vállalat, mely
illy segedelmek nélkül alkalmatlán lenne nem fog jöhetni,
kétségkívül létesülhetne, és a közsegek legszegényebb
osztályu munkásait az idej mindenestire aggodalmas telen át
ösztőver alamizna helyett csekély munkadíjjal elláthatná
olly vállalat végbevitelére, melynek gyümölcsét nemcsak
késő anokái, mint többnyire illy nagyszerű vállalatoknál
lenni szokott, hanem ök magok még teljes mértékben élvez-
zendik és az illy gyakori inség ostor-csapását hazájuktól el-
távolítandják, melynek még sok egyéb bajait is közvetlen
vagy közvetlenül orvoslandják.

Tudjátok meg tehát t. hazámiai — a csatornák által meg-
lehet szüntetni a gyakortai drágaságot, és mivel most már a
P. Hirlap is áltálja ezen igazságot — örüljünk — és fogjunk
kapához!!

Megyék.

TRENSINBÖL, oct. 10. Ha öröm és szomorúság köz-
közép érzélem létezik és ennek neve fellelhető, úgy őszin-
tén meg kell vallanom, hogy f. hó 5kén kezdett és mai nap
bevégezt évnegyedes közgyűlésünk egész folyama ezen is-
meretlen érzélemmel tölté el keblemet; mert ámbár hálás
érzettel ismerem el, mikép jelen közgyűlésen a nyers erő
nem használtván, tanácskozmányunk az ország és megyei
közügyekre nézve illő mérséklettel, egymásiránti méltány-
lással s komoly fontolással tárgyaltattak: mégis a magán-
ügyeket tekintve, ezek felvételénél a párt-színezet több iz-
ben kitünt, melyet ha elnöklő mlgtos főispánunk ismert (a-
pintata mindannyiszor békitő modorával az egyenesútra nem
igazit, korteseink távollétében is könnyen a személyeske-
dés ösvényére tévedünk. Mit nehezen is kerültünk volna ki,
ha betegeskedése miatt történetesen távolmaradt egyik kul-
turbzó szónokunk helyét, a türelemről, gyors felfogásról és
szép előadással előtűntünk annyira kedvelt M. P. liptói első al-
ispán, különben pedig kebelbeli birtokos táblabíránk vétel-
lenül nem pótolja. Mi már az ezen közgyűlés alatt felvett és
vitatott tárgyakat illeti, ezek rövid vázlatát jelen sorokba
foglalva közlöm. Közgyűlésünk első napján mlgtos főispá-
nunk elnöki székét elfoglalván, a mult közgyűlési jegyző-
könyvek hitelesítették meg: azután mlgtos főispán ur a kk.
és rrk kíséretében azon épület talpkövének letételére indult,
melyet már azelőtt 2000 pft megajánlásával alapított, értem
a Trencsin városával közös megyei kórházat; s ámbár az
épület falai már tökéletesen fenállnak, de a talpkő ünnep-
lyes letétele mindamellett különféle körülmények miatt egész
mostanig elhalasztott. Az ünnepély a folytonos eső által
fényében igen sokat vesztett, azonban némileg egy szép kö-
rülmeny enyhítette; az alapkövel örök emlékül befalazandó
emlékv. t. i. a megye teremében keringvén, ezen mindenki
névét örökíteni törekedett, s az iv csakhamar betelt nevek-
kel, mely nagy lelkesülést jöletletű főügyvédünk azonnal a
kórház javára fordítani ohajtván, mielőtt a templomba indul-
tunk volna, azon indítványt tevő, hogy mindaz, ki nevézt az

hódítja, vagy ha nem, memoiresjai szerint, keresztény keleti
birodalmat alkot Syria- s Egyiptusban.

Enghien halálát sz., mint Thiers, Bonaparténak tulajdonítja,
azonban megjegygyezven: mikép ez hitte, hogy Enghien az ellene
oszeveszkült gyilkosok ellen áll s életét védelmezvén, törvény-
telen eszközök ellen szintolytakkat használt. És valóban ez az, mi
Napoleont végredeleleiben azon állításra bírta, hogy hasonló kö-
rülmenyek közt ismételve szintugy eselekednek.

Hogy Napoleonnak boulognei roppant készületei dacára
szandéka lett volna angol partra szállni — ezt szerzőnk kelti,
ugy tartván: miszerint egyedül sereget akaró oszevegyűjteni, hogy
teljes erővel a készületeken continenst rohanhassa meg. Mi e
tekinthet a francia irókkal tartunk. Napoleon dictaturájának
senki sem állott s állhatott olly sikerrel ellen mint az angolok,
minél fogva őket gyűlölte mindenek felett. Hogy ejtsen rajtok ha-
los sebet? Keletindiai terve nem sikerült, tehát az anyaország
vala megtamadandó. Vakmerő gondolat, az igaz, és most Nagy-
britannianak vasuti halója mellett többé nem is tervezhető; de
nem vetemedhetett-e akkor illyesmire olly vezér, ki Nelson ha-
jójada ellenére elfoglala Maltát, Egyiptusban partra szállt s utob-
a sz. Gothardot szerencsésen áthágta?

Pal orosz czár halálát itt még alaposabban találtuk előadva
mint Thiers jeles munkájában s ha ennek tudósítása e lapokban
fordításban közölletett, Schlosser még inkább érdemlené e ki-
tűntetést, mit azonban mi terjedelmé végett e szék korben forgó
ismertetésünkben nem tehetünk. Szerzőnk oda vezet minket egész
a czár ágyaig, itt azonban erkölcsi undorral fordul el, az okta-
lan francia romantikusoknak engedvén az az iszonyonak elbe-
szelést, min tudomás szerint kapva kapnak. Schlosser után Palt
nem Subow verte agyon kardja markolatával, hanem saját segéde
Aramakól övevel fojtattat meg.

Thiers a consulatust történetét azon sajnálkozással végzi, hogy
Bonaparte császárrá nevezette ki magát; neki szerinte consulat
kellott maradnia. Schlosser ennek ellene mond, mivel a respu-
blicat Európában lehetlennek tartja.

Legyen végre szabad sz. előadásáról szólnunk. Munká-

írói irta) a kórház alapjára legalább is 2 pftot azonnal adozzék; mely indítványt közhelyeslés követvén, az aláíróktól a megajánlott összegek tüstint beszedettek, s ezen ártatlan tréfa által kórházunk alapja azonnal több mint 300 pftal növekedett; az indítványra nemelylek gondolták magokban: si scripssem, non lusissem, aut potius non scripsissem. Ebeli örömrünk a kellemetlen időt is feledteté velünk, s mindnyájan örültünk, hogy Trenesin rdeit a viharos, pátos és kellemetlen időben is jó ezélokra szinte áldozni készek. Az ünnepélyről egyébiránt, minthogy az eső miatt magam is a templomból visszatérni kénytelen valék, többet nem írhatok.

Másnap, mielőtt az előleges tárgyak kivonata olvastatott volna, adozóink terhei könnyítése tekintetéből a régi időktől nagyobb részt felakadt új rovatólást megyszerzte elhatároztuk, és minthogy megyénk felső része a galicziai mozgalom miatt jelenleg is még gyalog katonaságtól van megszállva, idei termésünk pedig minden természetmennyre nézve oly silány, hogy tavasszal méltán szomorú következményektől tarthatunk, a m. kir. helyt. tanácsához iradtunk az iránt, hogy a lovasságot tőlünk más boldogabb vidékre áthelyezni kegyeskedjék; mert, ámbár talán másutt is a termés nem kielégítő, mégis oly nagy inség, mint nálunk, aligha mutatkozik; burgonyánk egészen rothad, sőt káposztánk is; tavaszi gabonánk alig adta vissza a vetett magot, őszit pedig a felső vidékeken vetni sem szoktunk, s így adozóink tavasszal nemcsak hogy a katonaságot el nem tarthatják, de öneléteket sem biztosíthatják. — Az előleges tárgyakból: a nmltu helyt. tanács azon intézménye, mellyel fogva a gör. n. egyesült híre csoportosan áttérő egyének iránt ő felsége korlátozási rendszabályt velünk közli, mivel nálunk illy hitfelekezet nem létezik, minden vita nélkül az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választmányhoz utasított. — Pestnek a nádori ünnepélyről szóló levele után azonnal felolvastatt az ugyane tárgyban ideérkezett helytartósági intézmény, mellyek következtében a nov. 5-én megüendő ünnepre ő mlta főispán ur vezérlete mellett megyénk kitünőbb s vagyosabb tagjai közül mintegy 27-en kiküldettek, s ő mlta megyés püspök ur is, hogy chez csatlakozni sziveskedjék, felszólítatni rendeltetett; egyébiránt pedig Pestnek megírjuk, hogy az emlékpéczek veretése költségeihez ránk esendő aranyban minden szivességgel járulunk; megyénk levéltára részére valamenynyi pénzben egyegy darabjára előlegezünk, mellyekből magán-egyének is részesek lenni ohajtván, az e végből megnyitott aláírási íven magokat többen teljegyezték. Végül pedig kimondatt, hogy Trenesimegye a fenséges főherczeg és örökös hálat érdemlő nádor nevének örökítésére, bármilyl a haza által tervezendő és megalapítandó intézetekhez részéről legszivesebben és leggyorsabban járuland — azon tiszta ohajtással, hogy a Mindenható ő fenségét, nemzetünk védelmével, körünkben még számos évekig megtartani kegyeskedjék. — Zalamegye az evang. iskolákban behozott bármimemű társulatok megszüntetését parancsoló felsőbb rendeleteket, levelezésünk folytán nekünk megküldvén, ezek nyomán, minthogy általánosságban a magyar nyelv kiművelésére alakított társulatok is könnyen érthetőknek, ő fenségét hódoló felírásban megkérni határoztuk, hogy egyedül és kizárólag a honi nyelv gyarapítására alakult s minden más nézetektől ment társulatokat ezután is kegyelmesen megengedni kegyeskedjék, ezek felett szigoruan öröködni amugyis fenséges jogaihoz tartozván. — Pozsonymegyének, Erdélyország honunkkali egyesülése iránt hozzánk érkezett levelezése következtében, általunk már egy év előtt e tárgyban kibocsátott levelezés ez alkalommal is megújítatni, és az erdélyi törvényhatóságok ez iránt ismét felszólítatni rendeltettek. — Vasmegyének, honunkban a német faj eláraszását korlátozni és a német telepítmenyezést akadályozni kívánó levelére — addig is, míg a honosítási törvény, mellynek

tervezését országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választmányra bíztuk, létesülend — a nmltu helyt. tanácsot, miután hasznákn felső vidékei már is annyira megnépesültek, mikép az al-földnek mindenkor munkás kezeket nyújtani képesek, megkérteni rendeltük, hogy a külföldiek bevándorlását megszüntetni s ezek helyett inkább simódó népünköt gondoskodni méltóztassék. — Pest városának kórházában megyénkbeli egyének gyógyításáért kiadott költségeket visszatéríteni szorgalmazó levelére azon választ adjuk, hogy a meny nyire jövőben ott gyógyítást nyrendő egyéneknek elegendő értékük leend, ezektől a mérséklendő mennyiséget beszedjük; azokért pedig, kik értékkel nem bírnak, miután illy kiadásokra rovatunk és pénzünk nincs, sehogysem kezeshetünk, magunk is számos idegen szegényeket tartozván ápolni. — Az előleges tárgyak befejeztettek a helyt. tanács azon kedvező intézménye elolvasásával, melly áltai tudunkra adatik, hogy ő felsége atyáskodó fejedelmünk szűkölködő népünk felségére a fels. kincstárból három évre, minden kamat nélkül 12 000 pftot kegyelmesen kijelölni és azok felvételre a puchói sóházhoz utalványozni méltóztatt. Melly kegyelem legnagyobb örömmel fogadtatván, ezért hálas köszönet feliratni, egyuttal pedig legjobb fejedelmünk, mint-hogy fentebbi mennyiséggel, igazat mondva, még csak a zsolnai járás nyomorult nepe szükségéin sem lenne segítve, új alázatos felírásban az iránt megkérteni rendeltetett, hogy új általunk több ízben már 60 000 pftot szorgalmazott kölcsön kiegészítését kirendelni méltóztatnék. Mi már a kijelölt 12 000 pftnyi kölcsön kezelését és szűkölködő népünköt a végső inség elhárítását illeti, ezek iránt munkás főispánunk ő mlta előkérte alatt összeült választmány tervét beadván, ez mindenben helyesletett; a nevezett pénzmenyiségért ideiglenes magtárakba leteendő árpa áreszkbenés utján szorzattelti, s tavasszal, vagy időközben is, bizonyos feltételek mellett, a legnagyobb inséggel küzdők közt elosztatni rendeltetett; az áreszkbenés f. hó 2Skára tüzetvén ki, ugyanez egy választmány előtt, mellynek elnökségét az adozók sorsát elannyira szíven hordó főispánunk vállalta el, fog tartatni. Melly tisztekebbi tagokból álló választmány később a beszerzendő árpa kezelésére és más, az chhalál kitörésének elhárítására megkivántató módokra is felügyelend. Dícséretére és érdemelt hálat legyen mondva lelkes alispánunknak, valamint az egész tisztikárnak is azon szép és ritka példa, melly szerint egész tisztikarunk szegény adozó népünk felségére ez évi fizetésének egy tízedrészét általánosan fogadjánlotta. Ezek felett pedig az uradalmak és birtokok földesurak is ajánlatok s adozásokra felszólítatni határozattak; kecséget a remény, hogy ezek a nálok nál sokkal szegényebb némelly tisztviselőktől magokat megszűgyenítetni nem hagyják. (Folyt. köv.)

A KISFALUDY-TÁRSASÁG egész tisztelettel jelenti, hogy a jövő 1847. év megnyitásával „Magyar szépirodalmi Szemle“ cím alatt kritikai lapot fog megindítani egy kebelbeli vállalkozó bizottmány által, s partólására a nagyérdemű közönséget ezen- nem fölbigya. A program újságlapjuk mellett fog minelcébb szétküldeni. Kelt Pesten a társaság havi üléséből, oct. 31-ken 1846. Erdélyi János, titoknok.

Az 1846. iskolai évben Bécsben felavatott 131 orvos- és sebész tudor közt, a bécsi újság szerint, 44 magyar születésű van, nevezetül: Bettelheim Jakob Galgoczól; Boek György Pozsonyból; Brach Ferenc Zelizből; Cseh Karoly Segesvárról, Erdélyben; Deutsch Simon Pestről; Ertl Miksa Berghől; Goldberger Sándor, Goldberger Simon Pozsonyból; Goldmark József Keresztvárról; Herceg Miklós Lugosról; Hirschler Ign., Hirschler Móríz Pozsonyból; Hohm Karoly Stampfenből; Kramolini Hugo István Tolnából; Kux Soma Namesztórol; Langer István Brassóból (Kronstadt) Erdélyben; Lefkovic Sándor Parnórol;

Nachod Simon Bonyhédrol; Ofner József Újvidekrol; Pollák Kar. Bajáról; Popper József Miskolczról; Prager Móríz Pozsonyból; Rix Abraham Ó-Budáról; Sachs Móríz Janosházáról; Schwarz Móríz Kőpecsenyből; Schwob György Aradról; Sprech Ede Szászvárosról, Erdélyben; Steinbach Ignác Aradról; Vaszits István Bamaról, Szeremben; Winterlich Jozsef Ede Selmezcéről; Zakarias Jakob Miklós Kezdi-Vasárhelyről, Erd.; Ziegler József, Endre Fiumeből. — Sebész tudorok: Agricola Ferdinand Ó-Budáról; Emresz Marton Modorból; Grosz Bela Nagyváradról; Krammer Ferencz Pestről; Krasser Fridrik Szászsebesről, Erdélyben; Langer Ignác Aradról; Marceglia Jozsef Fiumeből; Puliczer Fodor Szántórol; Schäffer Sam. Eperjesről; Schwarz Móríz Kőpecsenyből; Semmelweis Ignác Fulop Budáról; Szabó Miklós Lugosról; Szabó Balázs Jankról. — A cs. k. József-intezethen orvos- és sebész tudorokká, szemész- és szülészmes-terekké avattattak: Guggenheim Móríz Pestről; Hirschler Fer. Verőczéről; Hoffmann Ign. N.-Ujfaluból; Keller Bela Bogsányról; Mihajljevic Jan. Vinkoveczról; Müller Emil Borzowiczról; Winkler Kar. Karolyvárról, Erdélyben.

KÖZTELEK. Ime tehát néhány hónapi mozgalom után oda jutottunk, hogy a gazd. egyesület legforróbb ohajtásainak egyike, a köztelek felépülése valahára teljesítésbe indulhasson. — Igaz ugyan, hogy az előleges költségvetés 60—70 ezer pft szükségét mutatja, melly sommának jelenleg még csak harmada sines aláírások által biztosítva; ellenben nem is kívánható, hogy illy egyszerű középület minden részleteivel együtt egy év alatt elkészüljön, s azon tisztelet hazafik sorából, kik alapos bizodalumuk szerint ez ügyet okvetlenül pártolják, még csak egy századrészt sem látunk eddigelé a vállalatnál szives aláírásaik által érdekelve. S valamilyen legkevesebbé sem kételkedünk, hogy az eddig megajánlott segélypénzt a közelgő tél lefolytában ügyszeretel s hazafiai indulat meg egyszer annyira emelendik, — úgy az egyesület is kétszeresen fogja törekvéseit, hogy az építés a jövő nyári medárdvásári közgyűlésig annyira haladjon, miszerint közgyűlését saját teremében tarthassa, s ez alkalommal letehesse alapkörét egy reménydús köztintezetnek, melly országos hála a hon egyik legnemeseb fiának, a halhatlan gr. Festetics György nek, a boldogult geniusához és érdemeihez méltó emléket emel. — Az eddigi rozant épület nagy része már porban hever, az épület-anyagok gyűlnak, földműves, ásó és taliga hemzseg, az alap-árkok készülnek, s ha Isten, mint reméljük, hosszú ősszel ál meg bennünket, az alapfalakat még tél beállta előtt megvetjük; s így ne hiányozzék a részvét, — a készthelyi georgicon teremőjének kedves emléket jövő évi június ódik napján a hála szent csarnokában fogjuk ünnepleni! (M. G.)

KIS-SZEBEN, oct. 25. Városunk f. hó 19-én ujjal a legnagyobb veszélynek volt kitéve. Ugyanis egy rozstleki gonosztevő, kinek nyomára legszigorubb vizsgálatok daczára eddigelé jutni nem lehetett, városunk felső külvárosában egy rakáson fekvő, roppant nagyságu és többnyire még eszepeletlen étellel, ez év mostohasága miatt csak félig tömött csürrök egyikebe egy házagon keresztül tüzet vetvén, abban a eszepeletlen rozs már lángot kezdett vetni, szerencsénkire, hogy egy arra történetesen esti kilencz óra tájban haza-felé menő polgár a szikrázó lángokat észrevelte, mely-lyek annak utótt lárájára az összeszödült még éber szomszédok által csirájában elfojtattak. Nem adhatunk az isteni gondviselésnek elegendő hálat, hogy ezen ismeretlen gonosztevőnek rosz szándéka, szegény hajlékainkat felperzselni, meghusult; és valóban, ha csak öt perc engedtetik is a pusztító elemnek, úgy erőt vesz az, s az uralkodó észak szél mellett egész városunk menthellenül újra elhamvad Adja a Mindenható, hogy ezen gonosz ellenségünk, ki már az országosan is ismert júliusi szerencsétlen tüzvész óta most

jában elejétől végig korbacsolja a rethorokat, sophistákat, azokat, kik mesterkeve stulysaitak frizirozzak; ő egyszerűn, nem himezve hámozva, de teljes melből szól, azért az olvasót meghatja s magával ragadja, sőt olykor ennek szemé szája eláll, mert dolgokat olvas, mikről soha még nem is álmodott. Bajos azért e munkából valamit idezni; hogy azonban e tekintetben se maradjunk egészen hátra, szabadjon bevezésül epen azon szavakat leforditanunk, mellyekkel sz. magat e történeti munkájának vége iránt igazolja. — „Történetünk ezentúl, mond sz. a 668 lapon, csak Napoleon és seregei hőstettei s győzedelmeit adandja elő, a continensi aggr aristocrazia szolgasságát s gyöngeségét s azon szedelgest, mely a francziaktól halgatagul imadott bálványát s önmagokat erőszakról erőszakra ragadá. Megmutatandjuk azután, milly módon ebreztek fel nemellettük hazafik a lovagok jobb részét s az álmos népet, mikép támadott nemzeti harc s hogy győzte le valahára lelkesedés a bureaucraták agglendrianját, örömjaj közt, egy új nap koronyát felderítvén. Ezel szerencsék-re végezhetjük, czelünk el van érve; mert aggkorunkban felette elszomorítana, ha még azt is el kellene mondanunk, mikép utóbb a pokol megnyit s képmutatók t gszemberek a régi éjszaka visszaállításán törekedtek s mint küzd a világ folytonosan, szerencsevel s szerencsétlenül, a sötétkedők szövetsége ellen.“

Kudler Joseph: Die Grundlehren der Volkswirtschaft. A népgazdaság alapjai. Zwei Theile. Wien Braumüller und Seidl 1846.

Kudler ur — egy igen érdemes tudós — ezen munka kiadására legközelebből azon ohajtas által biratott, hogy az ausztriai egyetemekben, a politikai oekonómianak előadásai más és jobb iskolai könyvön alapuljanak mint az eddigi, melly Sonnenfels munkája. Ez valóban jó czél, mert Sonnenfels merkantilista volt a régi iskola eszméje szerint, s munkája elavult. — Kudler ur népgazdaság-tudománybani jártasságát nemcsak a könyv azon szakaszban bizonyítja be, mellyben a literaturáról szól, hanem

az egész munka tartalma sok tudományt és szabad elmet tanúsít. A tudomány történetét röviden adja elő, de itt Kudler ur, epen úgy mint a többiek, kik előtte e tárgyról írtak, a középkortól nem szól. A középkornak nem volt németgazdasági literaturája, azt mi jól tudjuk, de rendeleteiben, maximáiban volt egy nemzetgazdasági rendszer, és ezt előadni annyival szükségesebb, mert teredekben és néhány országokban még most is fenáll, és hat. Egyébiránt elismerjük azt is, hogy illyes előadás igen nehéz feladat, és hogy e tárgyakban is, mint mindenben a világon, könnyebb mondatni mi ohajtaadó, mi hiányzik, mintsem az ohajtesnak megfelelni s a hiányt pótolni. — Kudler ur a régi kereskedelmi merkantil-rendszerről megvetőleg szól, és ez igen természetes, de a kulönbég, mellyet ő a merkantil-rendszer és a prohibitiv-rendszer közt felállít, előtünk nem világos. Tudjuk, hogy a régi merkantil-rendszer és annak legközelebbi variatioja közt list szerint ez a kulönbég, hogy a régi rendszerben az ipar csak eszköz a czelra, t. i. a kereskedési bilanzra, az új rendszerben pedig az ipar a czél. Ott az ipar előmozdított, hogy kevesebb pénz folyjon ki az országból, és több pénz jöjjön be: itt — alitólág — azért, hogy több ember a belföldön ipart üzzön, valosz-néleg több ember eleimet nyerjen és a belföld a külföldtől (képzelt) függes alól felmentessék. — Hogy ezt a prohibitiv vagy tiltó-rendszer, vagy vedvamok által keljen kivinni, ez csak eszközkérdés. A két rendszer rokonsága világos, nemcsak theoretikus okoskodásra nézve, hanem practikus következesire is. Mindkettő tulbecsüli a hatást, mellyet a külkereskedés a nemzetgazdaságra gyakorol; felreiseri a gyamkodás és mesterkedő uthaginazitas kártékonyaságát; a népeség és szaporodásának törvényes figyelembe nem vevését, a vagy gyaripar egyoldalú ápolását, a földbeli gazdaság és a kisebb mesteremberek elhanyagolását, és a valodi kereskedés szembe-tünő károsítását. Ezekből világos, milly nehéz a határvonal kituzni, hol a régi kereskedelmi rendszer végződik, és a vedvam-rendszer (Prohibitiv-System) kezdődik, mellyet Kudler ur partol. A vedvam-rendszer berati közönségesen a kereskedelmi rendszer nézetei által elfogulva lépnek fel, és megismerhetők azon ke-

reskedelmi rendszer axiómájának rebesgetéséről: a pénz megis az országban marad. — Kudler ur saját vallomása szerint igen nehéz e két rendszer literaturáját egymástól elkulönozni, miből természetesen az következik, hogy a két rendszer igen közeli rokonságban áll.

Ezen sorokat azok számára írtuk, kik a tiltó rendszer utolsó gyermekeibe, a magyar védegyülethez, ragaszkoznak, hogy lassák, mikép ez nem valami új, hanem egy, a tudomány által már rég eltemetett rendszer felelevenítése, és, mivel a rendszer már az általudományok sirholtjában fekszik, sikeretlen annak előbahonazása.

Ha azt, mi Kudler ur munkájában dícsérendő, epen olly bőven elő akarók alítani, a mint most a kereskedelmi és tiltó rendszerről — hozzá nem járulván — szólottunk, a határt, melly értékesítkre kiszabva van, erősen túllepni volnánk kénytelenek; és így csak azt mondjuk röviden, hogy azok, kik a népgazdasággal foglalatostkodnak, e könyvet örömmel olvasandják, és belöle sokan igen sok és hasznos ismeretet nyerendének. Gróf Mailáth János.

Lanz Karl: Correspondenz des Kaiser Karl V. aus dem königlichen Archiv und der Bibliothek de Bourgogne zu Brüssel. 2. B. 1532—1549. Leipzig bei Brockhaus 1845. 686 S.

Ezen könyv nemcsak minden történet szerető, de minden ember figyelmét nagy mértékben érdemli, ki a multtal foglalatostkodni szeret. Váik Karólyal végződik a középkor; a Reformatio kezdődik, Magyar- és Csehország az ausztriai ház kormányra alá jönnek, a világ képe változik, és mind ezekről levelez a császár legbiztosabb embereivel. Ez elég a könyv érdeke bebizonyítására. Magyarországról is szép adatok fordulnak elő, p. o. hogy 1533ban a magyarok egy része a lengyel király fiát Magyarország harmadik királyának akarta választani Ferdinand és Zapolya ellen; a törökkel létező viszonyok 'sat. A második kötet érdekesebb az elsőnél. Gr. Majláth János.

harmadszor gyújtotta fel városunkat, és júliusban szerencsétlenségünknek és még vérző sebünknek alkalmasint megokozója volt, felfedeztessék.

KÖSZEGRŐL, oct. 22-én 1846. Meg fog a szerkesztőség engedni, hogy én, ki a journalistikai tőren még soha fel nem léptem 's községi lakos sem vagyok, községi események köztébe becsatlakozom; nem mintha magok a községek nem tudnák a keblükben történt illy dolgok becsét elengedőképp felfogni, sőt igen tudom, hogy tiszteletök és becsületök a cselekvő személy iránt, kit már most elég szerencsések magokénak nevezni, határtalan; hanem mivel én is magamat több szoros összeköttetésemnél fogva majdnem községnek tartom, 's tegnapi öttenlétemmel különösen az utóbbi nemes tett igen mélyen meghatótt, 's mindeddig ezen nemes tetteket köztudomásra becsátva nem hallottam, holott én bennök igen, de igen nagy érdemet látok, méltót a közismerésre, nagyainknak pedig, kiket a kedvező sors fő vagyonnal áldott meg, követésre. A dolgok története imez: Sz. kir. Köszeg városa mellett győrgyós folyó mult augusztus 30-án, mint az idei tömérdek árvizek időszakán, az eddig szokottnál tetemesebbul kiáradván, a víz a város egyik alacsonyabb fekvő részét elöntötte; ekkor migos vázsonkó gr. Zichy-Ferraris Bódog, Vasmegeye főisp. helytartója, több fogatit a város rendelkezésére bízta, hogy a víz által elborított házakból embert, portékát 's mindent, a mi menthető, menteni igyekezzenek, maga pedig a legveszélyesebb helyeket is láthatóan megtekintvén, mindentelé rögtön bökezü adakozással 's buzditással segélyt nyújtott, úgy hogy elmondhatni, mikép a megrémült szegény lakosság nyomorát csak ő enyhítette; — egy csónakot is állított össze hevenyében, mely természetesen hasznos szolgálatot tón 's több szerencsétlen, különösen gyermekeket maga hordogatót össze saját házába. — E nagyelkü tetteért a ns városi tanács — indítványára a választópolgárságnak — őt a város diszpolgárjává nevezte, 's néhány napra a polgári oklevél egy, a polgármester elnökele általi küldöttség által neki kézbesítettett is, mely alkalommal tisztelet gróf ur ő mlga szokott nyájas szép magyar előadásával a küldöttség iránt úgy nyilatkozott: hogy a mit eddig, 's különösen az utóbbi vizár alkalmával a városban tett, azt mint emberbarát csupa felebaráti szeretetből tette; ezután azonban, mint már községi polgárnak kötelességében állat, minden alkalmat használni, melyben ezen város javára és dísze re ükódhetik. — De nemcsak illy közcsapás alkalmával, és nemcsak illy kiáltó eseteknél, hanem egyes szerencsétleneknél is, kiknek saját hibájokon kívül rájuk néhezült sorsát legfeljebb valamely résztvevő szívviszi ő méltósága, és hasonló nagyelkü neje tudomására, szokott ezen városban ő méltóságuk jótékonyága mutatkozni. Így Schwarcz Károly kebelbeli értelmes fiatal posztómester, kit a rosszul sikerült országos védegytel áldozatának mondhatni, minthogy ennek támadtával kezdette mesterségét, melyet előbb atya házában szerény elvonultságban kicsinyben jó sikerrel folytatott — az országos védegytel tagjainak szavában bizakodva nagyban üzni, atya háza kívül a legkitünőbb helyen nagy szállást bérelvén, legényeket külföldről hozatván, és összesen mintegy 15 székkel — többnyire Pestszármára, hol bizományosa volt, dolgoztatván, folyó hó Skán üdvös tanulságul — több rendbeli bírói végrehajtásoktól tenyegtetett, melyek mármár szövőszékei voltak elnyelendők; sorsa a jóra való 's egyedül a jelen esetben rossz számító, fiatal posztómesternek, a nem épen hazafiságtalan városkában többektől részvétellel kísértett, de segíteni jó lsteni kevének van hatalmában; míg végre tek. Bless Mihály városi főorvos ur, mint különben az áldott homoeopathiának nagykeresztése, 's illy mineműségében gróf ur ő méltóságának is házi orvosa a sajnós esetet ő méltóságuknak hírül vivén, erre csakhamar migos gróf ur a szegény jámbort hivatva, 's kevés szókbán körülményeit tőle megértvén, legott pénztárnokának parancsot adott, hogy a jó embernek 850 pftot fizessen ki; kötelezvényrül ezen igaz emberbaráti kölesónné szó sem volt, csupán annyi mondatot neki, hogy a tőkét, midőn körülményei engedendik, apródonként is visszafizetheti. Méltán kérdezhetni erre: hol van ennyi tiszta felebaráti szeretet mása? — Emilitésre méltó még ő méltóságának községi élethebeli működése között: hogy ezen szerény kis város kebelében létező közintézményekben, és közhasznú vállalatokban a legelénkel b és munkásabb részt veszi, így p. o. részvényestagja tisztelt ő méltósága a községi takarékpénztári, gyár-, zene-, olvasó-, és hasonszenvi kórház-egyesületeknek; 's ez utóbbi, valamint a városi polgári őrsereg és az idei nyár folyótóban ő méltósága különös gyámolítását tapasztalta, a midőn a kórház kápolnájában egy több száz ftba került díszes oltárt emeltetett, melynek felszentelésénél hitvesével együtt az isteni tiszteletben részt vett, a polgári őrseregnek pedig zászlószentelési ünnepénél a nemeselkü grófnő vállalta el a zászlóanyaságot, 's azt egy 300 pft. értékű arannyal himzett szalaggal ékesítette. — Hlykép elmondhatni, hogy ezen nemes pár valóságos védője 's emelője ezen város jólétének, mely az utóbbi időkben a nemes megyéveli surlódása közben a megyében szállaló ezredri kormánynak helybulmozdítása által úgy is érzékeny csapást szenvedett.

FELELET ifj. Vári-Szabó urnak gr. Zay „szidónybeni” nyilatkozatát való okoskodására. (Folytatás.) Midőn tehát Sz. ur mindjárt czafolatának elején olly szerencsétlen puskázott, és a várnál, melyet lerontani akart, nem azt mutatta meg: mi módon képes ő azt lerombolni, hanem azt kérdezte: áll-e vár? és kié névezik annak védőjét Péternek és miért nem Ábrahámnak — lássuk, erősebb e további ostromlásánál. De bizony következő taktikájáról sem mondhatok egyebet, mint hogy azzal sem győzött, és úgy tett mint ama közkatona, kinek midőn ezredese azt parancsolá, hogy a várnak középtornyába becsásson tüzes golyókat, ő egy árokba bújt el 's a várnak legszélsebb kőfalába egy lyu-

kon lödözött. Ez az árok nem más: csak Sz. ur álláspontja, azaz a feleletében annyiszor emlegetett protestantismus, mely állásponton ő a középső tornyot nem is látta, 's azért csak oda csapta nyilat, hová őt rejtő lyukából pillantathott. Ő a helyett, hogy czafolatára felelne, előhoz egy locus communist (valamint gyengébb rhetorok szoktak, ha professortól kapott tárgyról beszédet készíteni nem tudnak) 's erről néhány sorban, általános phrasisekben 's felületes reflexiókban szónokol 's azzal végzi: „hogy a magyar evangélikusok általános és nem úgy mint e hazának lakosai pártolják a zsidók polgárosítását!” Tehát ők magyarhoni zsidókról beszélnek, de nem mint Magyarhonnak lakosai! No ez hallatlan politikai vita!

Minden polemiaiban czélunk az, hogy ellenfeleinket megczafoljuk 's az igazságot védjük; de Sz. ur még polemizálni sem tud: mert ő a helyett, hogy a két kérdésre felelne, melyekkel én gr. Zay nyilatkozatát megczafoltam, t. i. hogy ő neki 1) így nyilatkozni joga nem volt, és hogy 2) az nem igaz, mit az egyház nevében nyilatkozatott — jóformán nem is felel: de hogy mégis valamit mondjon és magán valami módon segítsen, átmegegy általános elvre 's arról kezd vitatkozni, hogy „a protestantismus alapja, vallás- és erkölcs szabálya egyedül az evangélium” és politikai polemiaiból illyen dogmatikai reflexiókba szokik át, de ezek sem foglalnak egyebet magokban, csak a németországi vallási mozgalom következtében jelenleg iribdarabba szakadó sekták ropirtainak silány kivonatait igen is, Sz. ur szónoklata is illyen reflexio, mert ha Sz. ur a protestantismusról csak annyit tud a mennyit és a mit mondott, és pedig philosophiája és dogmatikája egész bölcseségével és örökösével mondott, úgy bizony nem nagy dicsőséget vivott ki. Mi is jól tudjuk, miben áll vallásunk alapja és mi protestantismusunk lényege, és higye el Sz. ur, hogy mind az, mit ő ezen alapról 's lényegről mondott, csak egy része az igaz protestantismus fogalmának 's történeti következtéseinek. Bizony rosszul állana dolgunk, ha annak alapja csak ollyan volna, milllyen Sz. ur dialektikája által elénkbe állított, és bizony ha egyházi szerkezetünk csak abban állna, miben őt Sz. ur ideálja keresi, ugy nem lenne mielő diesekednünk; akkor inkább quakerek mint protestansoknak nevezetethetnénk, és minden harangozóhól támadna „egy örálló az egyház felett.” — De mivel politikai lapokban a protestantismus lényegéről 's egyházunk fogalmáról hosszasan vitatkozni nem akarok — ambár könnyen megmutathatnám, hogy azok más természetűek mint Sz. ur állítja — megemlítem még néhány ebeli okoskodásait, melyekre egy barátom azt mondá, hogy azok inkább valók a Prot. Egyházi, mint politikai lapba.

Midjárt elején azt mondja: „és felelete nem a grótot, mint czélzata volt, hanem a protestantismus szegényit meg.” — Ez azon syllogismus, melyen Sz. ur átmegegy a protestantismusra, segíteni akarván magán általános álláspontiról reflexiók által, hogy így a tárgyat szép módon elfelejtse. Tehát az én czélom volt gr. Zayt megszégyeníteni, én pedig a protestantismus szegényitettem meg! Hát miért nem mutatja meg Sz. ur, hogy azt tenni czélom volt? én itt nyilván megvallom, hogy én gr. Zayt megszégyeníteni nem akartam; ha ő rosszul tett, hogy úgy nyilatkozott, úgy maga magát szégyenítette meg. A mi pedig a másodikat illeti, arra azt felelem: hogy sokkal nagyobb szegény a protestantismusra nézve az, ha egy tagja, és pedig lelkes, azt meri mondani, hogy hitefelekezete megszégyenített, midőn én protestans egyházunk jogait védtem és a kereszténységért buzogtam. Gyengesség volt Sz. urtól ezt mondani, mert akkor nincs hite annak rendületlen igazságához, nincs meggyőződése annak megdönthetlen elvéről, nincs tudata annak szellemi győzelmeiről, nincs fogalma annak egyszerű történeti következtéséről 's. Valamint szegényen egy ezredesre, ha azt mondja, hogy egész serege egy puskalövéstől szét szalad vagy földre rogy, úgy szegény Sz. urra is, ha hely. pap léte az állítja, hogy midőn én a protestantismus jogait 's egyházunk szerkezetét minden önkény (és mi egyéb gr. Zay nyilatkozata?) ellen védem, azt megszégyenítettem! Ha a protestantismusnak a 16. században illyen örálló és védőitettek volna, ugy bukása szegényteljes lett volna. De illy elvnel a szegényt csak az emlegetheti, ki annak elvét nem tudja 's a szellem történetét nem érti, és felőle csak néhány felüleltséget képes mondani. Sz. ur azáltal megmutatta, hogy a protestantismus 's egyházunk történetét nem tudja és annak irodalmában nem járta: mert ennek három századon kiféltése ugyszólván nem egyéb mint történeti elvének ereje 's irodalmi mezőni küzdelme, melyek által kivitta magának azon álláspontot, melyen áll.

Sz. ur azon kérdésere: lehet-e gr. Zaynak így nyilatkozni? illy okoskodással felel: „Szerintem, midőn az ág. ev. egyház főfelügyelői, örálló hivatalt rendezte: nem néma tőkék, sem sült halak számára rendezte azt.” Hisz épen azért, hogy ezen örálló hivatalt az egyház rendezte, tehát mivel rendezve van, mivel annak polczára egy egyént választott, mivel e hivatalt jog és kötelességen, valamint törvények és szokásokon alapul, gr. Zaynak önkényesen nyilatkozni nem lehetett, és szokást és törvényt nem tekintve, egyéni önző akaratjával az egész egyház nevet bitortani. Épen azért, mivel nemesek és hivatal, de az egyház is rendezve, organizálva van, ha hivatalnokai elfelejtkezvén kötelességeikről valamit tesznek, az egyház érdeke kívánja, hogy rendre utasítsanak. És illy jog-elleni lépésnek mondható gr. Zay K. nyilatkozata is, midőn ezt az egész egyház nevében ennek utasítása nélkül tette. Épen akkor nem volna az egyháznak szükségge hivatalnokaitak rendre utasítani, ha azok „néma tőkék és sült halak” választana; de mivel az egyház sült halat főfelügyelőjévé nem választott, tehát gondoskodnia kell, hogy örálló helyett önkényes urak a rendezett egyházat rendellené ne tegyék. De mikép akarja védeni Sz. ur ezen jogtalanságot? így: „ha az ág. ev. egyházak főfelügyelője a protestantismus kuttéjéhez

folyamodva nyilatkozott, ki nem látja, mikép a grótnak házára kötelezette a ker. vagy egyet. gyűlés” 'stb. Ezen szavaira legelőször is azon kérdésem van: igaz-e, hogy gróf Zay annyira emlegetett kuttéjhez t. i. az evangéliomhoz folyamodott (és már miért nem a kereszténységhez?) én azt legalább főfelügyelőnk nyilatkozatában sem az evangéliom fogalma, sem formája szerint nem találtam, 's ezt Sz. ur sem mutatta gr. Zay nyilatkozatából. Második állításom erre nézve az: hogy Sz. ur okoskodása szerint a papi rend egészen szükségtelen, mert ő azt kérdi: „minden protestans a ker. vagy egyetemes gyűlés engedelméből mondhatja-e el a protestantismus elveit?” De én ellenben azt állítom, hogy az egyház nevében csak a papok és némikében az egyházi felügyelők is nyilatkozhatnak; mert ezeknek adott az egyház jogot, 's ezek tiszteben áll a protestantismus elveit 's az egyházat védeni és hirdetni. De ha ezt Sz. ur szavai szerint még a harangozó is teheti, akkor hová lesz az egyház szerkezte? De ő maga magának ellenmond, mert először azt állítja: „midőn az egyház magát rendezte” és ezután csupa rendtelenségben keresi a protestantismus, 's egyházat csak ott lát, hol semmi forma nincs, hol az elv és dogma önkényes vélemény és a tagok dissolutae scopae Sz. ur okoskodása szerint minden rendű gyűléseink haszontalan institutiók; ő annyira abstractumok 's reflexiókba tévedt, hogy még a magyarországi evangélikusokat sem veszi úgy „mint a hazának lakosait,” és nekem épen azért, mivel feleletemben háznak pontjáról indultam, azt veti szememre, hogy „értelmezéseim szörnyű zavarban állanak” és miért? mert én gr. Zayt mint magyarországi ág. ev. főfelügyelőt önkényen vádolom, és nem mondám, hogy ő az üstökösccsillag lakosainak főfelügyelője; ellenben Sz. ur szavaiól könnyen azon tévedésbe jöhetne az ember, hogy gr. Zay az evangélisták ötödik . (Folyt. köv.)

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANNIA. A fory Standard már említett békes szellemű cikkéből a hadi készülétek iránt, még ezt emeljük ki: „Mi a háborut illeti, az semmi valószínűséggel nem bír. Kivel hadakoznánk? Franciaországgal? Miért? Mondják ugyan, hogy Palmerston lord tiltakozását az orosz ezár is támogatja; ha igaz is ez, ha a czár külügyminiszterünk különös felfogását az utrechti kötést illetőleg jóvá is hagyta, azért a lord még nem gondolhat Franciaország ellen indítandó háborura egy casus foederis miatt, mely bizonyára még számos év mulva sem fog beállni, legalább Isabella királyné és Luisa infansná haláluk előtt nem, sőt alkalmasint soha sem. Vagy Amerikával? Nem lenne ugyan rossz, Polk elnöknek egy kis leczkét adni, azonban e perczben az elnök akár képileg akár igazán véve, egy töltés puskaporra sem méltó. A mexikói háboru még nyakában van, és ha Californiát elfoglalja, csak zavarait szaporítandja. Polk elnök tehát nem fog bennünket hadakkal elborítani, 's nincs okunk, vele összeveszünk. Tehát az én czélom volt gr. Zayt megszégyeníteni, én pedig a protestantismus szegényitettem meg! Hát miért nem mutatja meg Sz. ur, hogy azt tenni czélom volt? én itt nyilván megvallom, hogy én gr. Zayt megszégyeníteni nem akartam; ha ő rosszul tett, hogy úgy nyilatkozott, úgy maga magát szégyenítette meg. A mi pedig a másodikat illeti, arra azt felelem: hogy sokkal nagyobb szegény a protestantismusra nézve az, ha egy tagja, és pedig lelkes, azt meri mondani, hogy hitefelekezete megszégyenített, midőn én protestans egyházunk jogait védtem és a kereszténységért buzogtam. Gyengesség volt Sz. urtól ezt mondani, mert akkor nincs hite annak rendületlen igazságához, nincs meggyőződése annak megdönthetlen elvéről, nincs tudata annak szellemi győzelmeiről, nincs fogalma annak egyszerű történeti következtéséről 's. Valamint szegényen egy ezredesre, ha azt mondja, hogy egész serege egy puskalövéstől szét szalad vagy földre rogy, úgy szegény Sz. urra is, ha hely. pap léte az állítja, hogy midőn én a protestantismus jogait 's egyházunk szerkezetét minden önkény (és mi egyéb gr. Zay nyilatkozata?) ellen védem, azt megszégyenítettem! Ha a protestantismusnak a 16. században illyen örálló és védőitettek volna, ugy bukása szegényteljes lett volna. De illy elvnel a szegényt csak az emlegetheti, ki annak elvét nem tudja 's a szellem történetét nem érti, és felőle csak néhány felüleltséget képes mondani. Sz. ur azáltal megmutatta, hogy a protestantismus 's egyházunk történetét nem tudja és annak irodalmában nem járta: mert ennek három századon kiféltése ugyszólván nem egyéb mint történeti elvének ereje 's irodalmi mezőni küzdelme, melyek által kivitta magának azon álláspontot, melyen áll.

Sz. ur azon kérdésere: lehet-e gr. Zaynak így nyilatkozni? illy okoskodással felel: „Szerintem, midőn az ág. ev. egyház főfelügyelői, örálló hivatalt rendezte: nem néma tőkék, sem sült halak számára rendezte azt.” Hisz épen azért, hogy ezen örálló hivatalt az egyház rendezte, tehát mivel rendezve van, mivel annak polczára egy egyént választott, mivel e hivatalt jog és kötelességen, valamint törvények és szokásokon alapul, gr. Zaynak önkényesen nyilatkozni nem lehetett, és szokást és törvényt nem tekintve, egyéni önző akaratjával az egész egyház nevet bitortani. Épen azért, mivel nemesek és hivatal, de az egyház is rendezve, organizálva van, ha hivatalnokai elfelejtkezvén kötelességeikről valamit tesznek, az egyház érdeke kívánja, hogy rendre utasítsanak. És illy jog-elleni lépésnek mondható gr. Zay K. nyilatkozata is, midőn ezt az egész egyház nevében ennek utasítása nélkül tette. Épen akkor nem volna az egyháznak szükségge hivatalnokaitak rendre utasítani, ha azok „néma tőkék és sült halak” választana; de mivel az egyház sült halat főfelügyelőjévé nem választott, tehát gondoskodnia kell, hogy örálló helyett önkényes urak a rendezett egyházat rendellené ne tegyék. De mikép akarja védeni Sz. ur ezen jogtalanságot? így: „ha az ág. ev. egyházak főfelügyelője a protestantismus kuttéjéhez folyamodva nyilatkozott, ki nem látja, mikép a grótnak házára kötelezette a ker. vagy egyet. gyűlés” 'stb. Ezen szavaira legelőször is azon kérdésem van: igaz-e, hogy gróf Zay annyira emlegetett kuttéjhez t. i. az evangéliomhoz folyamodott (és már miért nem a kereszténységhez?) én azt legalább főfelügyelőnk nyilatkozatában sem az evangéliom fogalma, sem formája szerint nem találtam, 's ezt Sz. ur sem mutatta gr. Zay nyilatkozatából. Második állításom erre nézve az: hogy Sz. ur okoskodása szerint a papi rend egészen szükségtelen, mert ő azt kérdi: „minden protestans a ker. vagy egyetemes gyűlés engedelméből mondhatja-e el a protestantismus elveit?” De én ellenben azt állítom, hogy az egyház nevében csak a papok és némikében az egyházi felügyelők is nyilatkozhatnak; mert ezeknek adott az egyház jogot, 's ezek tiszteben áll a protestantismus elveit 's az egyházat védeni és hirdetni. De ha ezt Sz. ur szavai szerint még a harangozó is teheti, akkor hová lesz az egyház szerkezte? De ő maga magának ellenmond, mert először azt állítja: „midőn az egyház magát rendezte” és ezután csupa rendtelenségben keresi a protestantismus, 's egyházat csak ott lát, hol semmi forma nincs, hol az elv és dogma önkényes vélemény és a tagok dissolutae scopae Sz. ur okoskodása szerint minden rendű gyűléseink haszontalan institutiók; ő annyira abstractumok 's reflexiókba tévedt, hogy még a magyarországi evangélikusokat sem veszi úgy „mint a hazának lakosait,” és nekem épen azért, mivel feleletemben háznak pontjáról indultam, azt veti szememre, hogy „értelmezéseim szörnyű zavarban állanak” és miért? mert én gr. Zayt mint magyarországi ág. ev. főfelügyelőt önkényen vádolom, és nem mondám, hogy ő az üstökösccsillag lakosainak főfelügyelője; ellenben Sz. ur szavaiól könnyen azon tévedésbe jöhetne az ember, hogy gr. Zay az evangélisták ötödik . (Folyt. köv.)

A limericki újságok számos erőszakoskodást és mindenemű kicsapongást irnak le, melyeket oct. 20-án körül Limerick és Clare grófságokban az éhező és foglaltság nélküli nép elkövetett. Több esetben katonaság járt közben és a esendet vérontás nélkül állította helyre.

SPANYOLORSZÁG. Egy angol az oct. 10-én esküvőről következően írt: Madrid, oct. 4. Az Europai békéjét évek óta fenyegető esemény megtörtént: a spanyol királyi tegnap don Francisco infanssal összekelt, 's az orleansi ház egyik eseméteje spanyol infansi méltóságra emeltetett. Szabad legyen néhány szót szólnom a menyasszonyok külsejéről. Ő felsége, ambár a világ mindenemű ékszerivel elhalmozva, sápadt színben volt, szerencsétlennek látszott, 's az arcán némelykor áttutott erőltetett mosoly könyeknél is szomorubb vala. Völegénye jelentéktelen arcán semmi

érzelem nem volt, férj és nő lettek, mindennapi udvari corrimoniával. A másik szeretetre méltó pár ennek szembeszókó ellentétét mutatá. A szép és sugárzó arcú Luisa infansné, egyszerűbb öltözetben volt mint a királyné, de mint tizenegy éves spanyol hajdon hévénél 's ártatlanságának megfestesült képén, látszott rajta, hogy élete ez unnepeles percztől függ; és gyakran legeltette szép szemét az új arczán, ki ez életet at társa és véde leendő; a ki az emberi szív titkaiba legkevesebb is avatott, meg volt győződve, hogy bármily rövid volt az ismeretség, e pár egymást igazán szereti.

Egy másik angol következően suttog: Mintegy 8-10 nap óta Orfila ismeretes orvos és természetbúvár itt levén, úgy látszik arra kérést, hogy a királyné jelen egészségi állapotáról és orvosának eddigi igen sikeres banásmódjáról — mely főképp mindkét karján alkalmazott kútscekokból áll — véleményt adjon. Orfila hihetőleg egészen más gyógymódot ajánlott. De a királyné eddigi orvosai éppen nem osztóznak véleményében, és Orfila rendszerének sikeréről nem kezdeskednek. Ez orvosok egyike, Gutierrez, már letette tisztségét. Orfila jelenléte a francia hercegek kíséretében, összeveve más körülményekkel, melyeket említenem nem kell, ezerféle vélemények és suttogásokra adnak okot, mikbe azonban mélyebben nem bocsátkozom.

October 14én Isabella királyné és Luisa infansné 24 órára Aranjuebe rándultak. 16án Madridban a Plaza Mayor piacon nagyszerű bikiavadal volt, mellyel, mi nagy ritkaság, semmi szerencsétlenség nem történt. A Heraldó többek közt ezt írja: „Cucharez kardja esodákat tett, nyolcz bikát ölt le, egynél többet mint egykor Veraguas herceg. Egy bika igen derekasan viselte magát: nyolcz lovat döfött agyon. A hercegek nem hagyták előbb el a páholyt, mielőtt az utolsó bika leöletett volna.“ Ugyanezen este a királyi palotában fényes táncmulatság volt, mellybe a grandok, a diplomatikai kar, a senatorok, corteskövetek, tábornokok 'sat., valának hivatalosak. Jelen volt Flores amerikai tábor-

nok is, úgy szinte Costa Cabral és az angol követ is. Az utóbbival Krisztina királyné mulatott egy ideig, de a miniszterek és a francia hercegek kerültek őt. Narvaez tábornok jelen nem léte igen feltűnő volt. A szemeket főképpen Krisztina királyné és Rianzares herceg 11 és 9 éves leányaik vonták magokra. Az idősebb éppen most emeltetett Castilleja grófné, az ifjabb pedig Vista-Alegre marquisné, méltóságokra. Amint a terembe beléptek, a király elbök ment, 's őket üdvözölvén és megcsókolván, a királynéhoz vezeté, ki nekik a királyi család közt adott helyet. A királyné több köringőt tánczolt Amale herceggel, Casasola ezredessel, Osuna hggel, melly élvezetet ő felségének eddiglen édes anyja nem engedte volt meg. — 17én nagy ebéd volt a királynénál. — 18án a francia követ adott nagy bált, mellyre az angol követ is meg volt hívva, de ismét Aranjuebe bujdosott.

PORTUGALIA. Mig az északi tartományokban a királyné trónvesztettnek nyilvánították, a délkebben az új alakulás minden ellenszegülés nélkül elfogadtatott. Lissabon, oct. 15ig terjedő tudósítások igazolják, hogy Oportóban forradalmi kormány igttatott be. Az oct. 13. és 14ikei Diario azt jelenté, hogy d'Oliveira pénzügyminiszter leköszönvén helyébe Souzo-Azevedo hq nevezetett ki; egy kir. rendelet által egy vadászcsapat alakítottatott; egy másik rendelet által az 1842ben elbocsátott katonák fegyverbe hivatnak és azótai hivatalon kívül létökért 200 frank kárpótlást nyernek. A királyné szigorú felszólítást intézett a forradalmiakhoz. A Clamor publico szerint Portugalia kormánya segítséget kért Spanyolországtól.

NEMETALFÖLD. October 19dikén a közrendek gyűlésének megnyitáskor a király a trónbeszédben többek közt ezeket mondá: Az alkudozásokat Oroszországgal jó siker koronázta, a hollandi tetemes kereskedésnek ama birodalomba, elegetdőképén biztosítvák érdekei. — Egy Franciaországgal a hajózási vám iránt kötött alku lépésnek

tekinthető a Rajnájn való hajóközás vámentessége felé. — A Belgiummal nemrég kötött kereskedési szerződés által a két ország viszonyai lehetőképen szabályoztattak. — A nehézségek, mellyek az Egyesült státusokban kereskedésünket illetőleg léteztek, el vannak hárítva. — Bali sziget két fejedelme megsértette lobogónkat és a szerződéseket. Serogink vitézsége helyrehozta félreismeret tekintélyünket 's kereskedésünk érdekeit biztosította. — Tengori erőnk szaporításáról komolyan gondoskodom. — A beligazgatás különféle ágai rendes folyamathoz vannak. — A tavali szük termés által okozott inség részint a gondviselés adta jobb idő, részint czélszerű rendszabályok és dicséretes összemunkálás által enyhítettett. — A vízáradások mult télen tetemes károkat okoztak. —

BELGIUM. Brüssel, oct. 19. Don Enrique spanyol infansról, ki az utolsó napok alatt Spaaban tartozkodott, azt mondják, hogy parancs érkezett hozzá, miszerint a Fillepszigetekre utazzék. Mint spanyol tengeri tisztnek engedelmeskednie kellene.

DANIA. October 21én a schleswigi tartományi gyűlés Scheel királyi biztos által megnyitvatván, az utolsó gyűlés javaslataira adott királyi válaszok felolvastattak; többnyire lagadólag hangzanak; azonban 11 javaslat elfogadtatott és törvénynyé emeltetett. A félrevertett javaslatok közt legfontosabbak: a dán nyelvnek a gyűlésen való közönséges használhatása, a hercezségek pénzügyeinek a királyságaitól külön kezelése; továbbá, hogy a hercezségek rendei egy gyűlésbe hívassanak, hogy a német ezredek a hercezségek határai közt tartassanak, és a kiadások bizonyos pontokban mérsékelteszenek.

Olshausen tanár, ki a neumünsteri híres gyűlés miatt börtönbe tetetett, a felebbviteli törvényszék ítélete következtében szabad lábra állítatott.

Gr. Dessewffy Emil vezérlete mellett szerkeszté Szenvey József.

(Szerkesztőségi szállás uri utca Horváth-ház 540. sz. a. A. em.)

Hivatalos tudósítások.

(952) Tudósítás. (1, 3) Zolyom megyében bekelezett Végles és Peisöcz között ujonan nyitott kalinkai királyi kincstári kén Bányánál 600 mázsa tökéletes tiszta kén rudakban, — mintegy két mázsanyi ládákban a legtoóbbt igérőnek eladatik.

Venni szándékozók ár ajánlataikat az egész mennyiségre, vagy részletekre lepecsételve ezen fel irattal „ár ajánlat a kalinkai kénköre rudakban“ az almagyarországi királyi főkamaraigón hivatalos Selmeczeze ez évi december 14kéig küldeni sziveskedjenek, a honan is különös kivánságra mustra is kapható. — Kólt Selmeczen, az almagyarországi kir. főkamaraigóni hivatal 1846. év öszhő 20kán.

(954) Váltótörvényszéki idézés. (1, 3) Hirschl Mózes aradi kereskedőnek Erdélyországban lakó Noposa László és b. Bornemisza József mint alperesek ellen indított váltópörében a f. évi september 1-ső napján 2017. sz. alatt kélt idézési végzés mind két alperesnek a n. m. k. udvari cancellaria utján megküldetvén, miután folyó évi october 28-ig, mint az e' végett kitűzött hatánapig tölök válasz nem érkezett; nevezett Noposa Lászlónak és b. Bornemisza Józsefnek ezen e. b. váltótörvényszék előtti megjelenésére a vtk. II. r. 213. §-ához képest f. évi november 28kának 10 órája tüzetvén ki, e' hatánapra ezennel idéztetnek. Aradi váltótörvényszék, october 30kán 1846.

(955) Váltótörvényszéki idézés. (1, 3) Deutsch Ignáz aradi kereskedőnek Erdélyországban lakó Noposa László és b. Bornemisza József mint alperesek ellen indított váltópörében a f. évi september 1-ső napján 2018. sz. alatt kélt idézési végzés mind két alperesnek a n. m. k. udvari cancellaria utján megküldetvén, miután folyó évi october 28-ig, mint az e' végett kitűzött hatánapig tölök válasz nem érkezett; nevezett Noposa Lászlónak és b. Bornemisza Józsefnek ezen e. b. váltótörvényszék előtti megjelenésére a vtk. II. r. 213. §-ához képest f. évi november 28kának 11 órája tüzetvén ki, e' hatánapra ezennel idéztetnek. Aradi váltótörvényszék october 29. 1846.

(956) Váltótörvényszéki idézés. (1, 3) Hirschl Mózes aradi kereskedőnek, Erdélyországban lakó Noposa László és b. Bornemisza József mint alperesek ellen indított váltópörében a f. évi september 1-ső napján 2014. sz. a. kélt idézési végzés mind két alperesnek a n. m. k. udvari cancellaria utján megküldetvén, miután folyó évi october 28-ig, mint az e' végett kitűzött hatánapig tölök válasz nem érkezett; nevezett Noposa Lászlónak és b. Bornemisza Józsefnek ezen e. b. váltótörvényszék előtti megjelenésére a vtk. II. r. 213. §-ához képest f. évi november 28kának 9 órájára tüzetvén ki, e' hatánapra ezennel idéztetnek. Aradi váltótörvényszék, october 30kán 1846.

(953) Hirdetmény. (1, 3) A zombori kir. kincstári igazgatóság részéről ezennel közhírre tetetik: miszerint folyó évi november 23kán reggeli 10 órakor a következő kincstári magtárakban egy mint: Kulán 1285, Kis-Szaparon 877, Palánkán 447, Baracsán 8 pozsonyi mérő öszü repeze és a palánkai magtárban fekvő 246 pozsonyi mérőből álló vadrepeze-mennyiség fog nyilvános árverés utján a legtöbbt igérőnek általengedietni. — Melly árveréshez a venni szándékozók 10 percentes banátpénzzel ellátva hivatalosak. — Kólt Zomborban october hó 20kán 1846.

Sorsjegyek Myczkowiecra, (huzás folyó évi november 21-kén) 200,000 frt váltással; ugyszinte anodyne neklace híres angol foggyöngyök gyermekek számára jutányos árért kaphatók Liedemann Ferencz B.

(963) (1) a' „szép magyarnőhez.“

(928) Hirdetmény (2, 3) a' magyar középponti vasuti részvényes urakhoz.

A' részvényes urak ezennel tisztelettel kértnek a szabályszerinti 10%-tes részletbefizetést — 25 p. forintjával minden egyes 250 p. ftos ideiglenes partial-íratra 1847-ik évi január 2-kaig

a' vállalat főpénztáránál. Bécsben: (obere Bäckerstrasse 752. sz. a.) Pesten: a' pesti kereskedelmi banknál, Berlinben: Hirschfeld és Wolf uraknál vagy pedig Lipseben: Dufour testvér urak 's társánál teljesíteni. Pozsony 1846dik évi october 22kén.

A' magyar középponti vasut igazgatósága által.

Table with columns for location (Budán, Bécsben, Kassán), date, and lottery results. Includes a section for 'Nemzeti színház' and 'Lotteria-huzások'.

(955) Váltótörvényszéki idézés. (1, 3) Hirschl Mózes aradi kereskedőnek Erdélyországban lakó Noposa László és b. Bornemisza József mint alperesek ellen indított váltópörében a f. évi september 1-ső napján 2016. sz. a. kélt idézési végzés mind két alperesnek a n. m. k. udvari cancellaria utján megküldetvén, miután folyó évi october 28-ig, mint az e' végett kitűzött hatánapig tölök válasz nem érkezett; nevezett Noposa Lászlónak és b. Bornemisza Józsefnek ezen e. b. váltótörvényszék előtti megjelenésére a vtk. II. r. 213. §-ához képest f. évi november 28kának 10 órája tüzetvén ki, e' hatánapra ezennel idéztetnek. Aradi váltótörvényszék october 30kán 1846.

(957) Váltótörvényszéki idézés. (1, 3) Hirschl Mózes aradi kereskedőnek Erdélyországban lakó Noposa László és b. Bornemisza József mint alperesek ellen indított váltópörében a f. évi september 1-ső napján 2015. sz. a. kélt idézési végzés mindkét alperesnek a n. m. k. udvari cancellaria utján megküldetvén, miután f. évi october 28-ig, mint az e' végett kitűzött hatánapig tölök válasz nem érkezett; nevezett Noposa Lászlónak és b. Bornemisza Józsefnek ezen e. b. váltótörvényszék előtti megjelenésére a vtk. II. r. 213. §-ához képest f. évi november 28kának 9 1/2 órája tüzetvén ki, e' hatánapra ezennel idéztetnek. Aradi váltótörvényszék october 30kán 1846.

(951) Hirdetmény. (2, 3) A' nagyméltósága magyar kir. udvari kamara rendelkezésből közhírre tetetik, hogy folyó évi november hó 16dik napján reggeli 9 órakor az ó-budai kir. kam. fűtszékéi iródban, a' visegrádi hatáiban közönséges patak-, 's járda-köveket szedhetési és elviteltési-, valamint palaköveket terhelési jog nyilvános árverés utján 1847dik évi februarius 1-ső napjától kezdve 3 évreke berbe fog adatni. Bérteni kívánók szükséges banátpénzzel és egyéb megkivántatóságokkal ellátva a' kijellett napra és helyre, hol az árverési és szerződési feltételek előbb is megtekinthetők, hivatalosak.

(227) Schauer Jakob elleni csödper. (2, 3) 36891. Bihar vármegye törvényszékének jelentése szerint, ifjabb Schauer Jakob diószegi izraelita hitellezői csödületének hatánapja f. évi november 16dikára tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Kovács Lajos ügyvéd, perügyelővé pedig Porubszky László tisztü ügyész nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kólt Sz. Mihály hó 29kén 1846.

(230) Levinger Joákim elleni csödper. (2, 3) 37477. Abauj vármegye csödtörvényszékének jelentése szerint Levinger Joákim vajkóci izraelita hitellezői csödületének hatánapja folyó évi november 16dikára tüzetvén ki, és tömeggondnokká Kelcz Ednárud esztergombi, perügyelővé pedig Hammersberg László ügyvéd nevezetvén; ugyanez kihirdetetik. Kólt Sz. Mihály hó 29dikén 1846.

(220) Ollram Márton és Erzsebet elleni csödper. (3, 3) 35591. Sopron vármegye polgári törvényszékének jelentése szerint Ollram Márton és Erzsebet siglói lakosok hitellezői csödületének hatánapja f. évi november 12dikére tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Trimmel Andrásküld, perügyelővé pedig Artner Tivadar hités ügyvéd nevezetvén ugyanez kihirdetetik. Kólt Szent Mihály hó 15kén 1846.

(914) Épen most jelent meg (2, 3) Heckenast Gusztáv pesti könyvárus- és kiadóval váciutczában 15. sz. a. és minden hiteles könyvárusnál kapható:

Ein Märchen. Gedichtet von Heinrich Ritter von Levitschnigg. Nagy 12rét. füzve 1 frt 20 kr. p. p.

(951) Haszonbérlet. (1, 3) Néhai Halász Miklós ur örökösét illető gyóni, dabasi és babádi, eddig is ekként haszonbérlet biratokok, jövő 1847. évi sz. György naptól kezdve, 9 évre, folyó évi december 1-ső napján reggeli 9 órakor Gyónon, a' nevezett örökösök lakásán tartandó nyilvános árverés alkalmával, a' legtöbbt igérőnek haszonbérbe fognak adatni; a' haszonbéri feltételek haszonbérbe fogtak megtekinthetők; a' haszonbérleti kívánók a' mondott helyre és időre illően meghivatnak.

Statuspapirosek és részvények árkeleto. Bécs, nov. 3kán 5 pcent. st. köt. 108 1/2 ft. p. p. 1 pcent. st. köt. 99 1/4 ft. 3 pcent. st. köt. 70 ft. 1834ki st. köt. (500 ft) 785 ft. 1839ki (250 ft) 318 1/2 ft. 1554ki (50 ft) 63 1/4 ft. Bankrészvények darabja 1554 ft. Pesti középp. vasut (100 ft) 86 1/4 ft. Nagyszombati (100 ft) — ft. Pesti lánchíd-részvény (100 ft) — ft. — Gözhajó részv. (500 ft) 590 ft. — Eszterházy-sorsjegy 60 ft. p. p. Dunavízállás. Budán nov. 4kén regg. 8 ór. 5' 5" 9" 0 fölött.

Table with columns for location (Pesten, Győrben, Veszprémben, N. Szombatban, Mosonyban, Ujhecsén, Pozsonyban, Temesvárott), date, and lottery results. Includes a section for 'Gahennár váltó garasokban'.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Heckenast Pesten.